FOLKTINGET

UTLÅTANDE OM REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV LAGSTIFTNINGEN OM SPRÅKEXAMINA, RP 102/2025 rd

Svenska Finlands folkting (Folktinget) ger i enlighet med sitt lagstadgade uppdrag (lag om Svenska Finlands folkting 1331/2003) utlåtande i frågor som har betydelse för den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter.

Folktinget förhåller sig positivt till att skapa ett system som ger en smidigare och snabbare examensprocess för att avlägga allmänna språkexamina eller allmänna språkexamina som delprov och som förbättrar utbudet och kvaliteten på språkexamina i de båda inhemska språken.

Folktinget förutsätter att resurserna för språkproven ökar så att de som förutsätts avlägga ett språkprov på grund av arbete, arbetsmarknadsstödets språktillägg, permanent uppehållstillstånd eller andra orsaker som lagstiftningen kräver, inom en rimlig tid både får avlägga provet och får provet bedömt. Tiden för att få svar på ett avlagt språkprov som krävs för en statlig tjänst får inte förlängas jämfört med nuläget för språkexamina för statsförvaltningen, eftersom det kan innebära att man går miste om möjligheten att ansöka om den lediganslagna tjänsten.

Avgiftsfrihet för att visa utmärkta kunskaper som krävs av personal inom statsförvaltningen

Språkexamina för statsförvaltningen, som visar utmärkta kunskaper i finska eller svenska, blev avgiftsfria hösten 2024. Folktinget som arbetade för denna förändring förutsatte att avgiftsfriheten utvidgas till att gälla allmänna språkexamina på högsta nivå när språkexamina för statsförvaltningen slås samman med de allmänna språkexamina. Detta föreslås också i regeringens proposition till riksdagen. Före ändringen 2024 var avgiften oskäligt hög och berörde främst svenskspråkiga personer, som måste påvisa utmärkta kunskaper i finska för att kunna ansöka om en tjänst inom statsförvaltningen.

Språkexamina som en del av universitetsstudier

Folktinget är medvetet om att syftet med propositionen är att utveckla språkexamenssystemen. En utredning om möjligheten att påvisa språkkunskaper som en del av universitetsstudier kommer även enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023 att utarbetas. Folktinget konstaterar att denna fråga fortsättningsvis har stor relevans och föreslår att den inleds så snabbt som möjligt. I den förstudie som Utbildningsstyrelsen gjort inför beredningen av lagstiftningen av språkexamina har man lyft fram frågan om att i högskolorna införa flera möjligheter att visa utmärkta kunskaper i det andra inhemska språket. Att visa utmärkta kunskaper i samband med högskolestudier skulle minska på belastningen på allmänna språkexamina samt sporra studeranden att redan under studietiden fördjupa sina språkkunskaper i det andra inhemska språket. Folktinget anser att uttryckligen en tvåspråkig högskoleexamen vid ett tvåspråkigt universitet kunde ge behörighet som motsvarar utmärkta kunskaper i båda nationalspråken inom den offentliga sektorn. Helsingfors universitet erbjuder i dag möjligheten för studerande vid en del av fakulteterna att avlägga en tvåspråkig magisterexamen, men i nuläget godkänns denna inte som intyg för utmärkta kunskaper i det andra inhemska språket.

Tillgänglighet till språkexamen

Folktinget understöder förslaget i 4 § om ändring av lagstiftningen om allmänna språkexamina, enligt vilket examenstillfällen erbjuds i en omfattning som är tillräcklig med beaktande av de regionala behoven samt att examenstillfällen ordnas tillräckligt ofta. Folktinget anser att detta kunde innebära att examenstillfällen vid behov erbjuds exempelvis var tredje vecka och att även antalet personer per examenstillfälle utökas i tillräcklig utsträckning. För tillfället är situationen inte acceptabel, eftersom språkexamenstillfällena ordnas alltför sällan och grupperna är för små, vilket innebär att framför allt unga personer som önskar söka en tjänst inom statsförvaltningen inte alltid hinner avlägga sin språkexamen före ansökningstiden går ut.

Helsingfors den 30 september 2025

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Christina Gestrin
folktingssekreterare

Camilla Grundström
biträdande folktingssekreterare